

Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej
w Krakowie

Uniwersytet
Ignatianum
w Krakowie

II ZJAZD HISTORYKÓW WYCHOWANIA w 250. rocznicę powstania Komisji Edukacji Narodowej

*Osiągnięcia polskiej edukacji
w kontekście europejskich
przemian cywilizacyjnych*

Kraków, 5-7 listopada 2023 r.

Komitet Honorowy:

prof. dr hab. Kalina Bartnicka
prof. dr hab. Julian Dybiec
prof. dr hab. Adam Massalski
prof. dr hab. Andrzej Meissner
prof. dr hab. Józef Miąso

Komitet Naukowy:

prof. dr hab. Romuald Grzybowski
prof. dr hab. Krzysztof Jakubiak
prof. dr hab. Janina Kamińska
prof. dr hab. Elwira Kryńska
prof. dr hab. Ewa Kula
prof. dr hab. Eleonora Sapia-Drewniak
prof. dr hab. Stefania Walasek
prof. dr hab. Dorota Żołędź-Strzelczyk

Komitet Organizacyjny:

dr hab. Katarzyna Dormus, prof. UKEN – przewodnicząca
dr Anna Włoch – sekretarz
dr hab. Andrzej Bieś SJ, prof. UIK
dr hab. Anna Królikowska, prof. UIK
dr hab. Jan Ryś, prof. UKEN
prof. dr hab. Władysława Szulakiewicz
dr hab. Ryszard Ślęczka, prof. UKEN
dr hab. Beata Topij-Stempińska, prof. UIK
dr hab. Justyna Wojniak, prof. UKEN

PROGRAM ZJAZDU

Niedziela, 5 listopada

Budynek Wydziału Pedagogiki i Psychologii
Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie,
ul. R. Ingardena 4, s. 401N (nowa aula)

17.00–18.00 – zebranie członków Towarzystwa Historii Edukacji w poszerzonym składzie
18.00 – kolacja

Poniedziałek, 6 listopada

Budynek Wydziału Pedagogiki i Psychologii
Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie,
ul. R. Ingardena 4

9.00–9.30 – rejestracja uczestników
9.30–9.45 – powitanie uczestników Zjazdu
9.45–11.00 – I sesja plenarna
11.00–11.20 – przerwa na kawę
11.20–14.00 – obrady w sekcjach
14.00–15.00 – obiad
15.00–17.30 – obrady w sekcjach
17.30–17.50 – przerwa na kawę
18.00 – przejazd do budynku głównego UKEN, ul. Podchorążych 2
19.00–19.30 – Koncert Orkiestry Kameralnej Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej
w Krakowie pod kierunkiem dr hab. Małgorzaty Tęczyńskiej-Kęski (Aula)
19.45 – uroczysta kolacja

Wtorek, 7 listopada

Uniwersytet Ignatianum,
ul. M. Kopernika 26

9.00–10.30 – II sesja plenarna
10.30–10.50 – przerwa na kawę
10.50–12.50 – obrady w sekcjach
12.50–13.10 – przerwa na kawę
13.10–14.40 – obrady w sekcjach
14.40 – podsumowanie obrad i pożegnanie uczestników Zjazdu
15.00 – obiad

Niedziela, 5 listopada

Budynek Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, ul. R. Ingardena 4, s. 401 N (nowa aula)

17.00–18.00 – zebranie członków Towarzystwa Historii Edukacji w poszerzonym składzie

18.00 – kolacja

Poniedziałek, 6 listopada

Budynek Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, ul. R. Ingardena 4, s. 401 N (nowa aula)

9.00–9.30 – rejestracja uczestników

9.30–9.45 – powitanie uczestników zjazdu

9.45–11.00 – I sesja plenarna:

Prowadzenie: prof. dr hab. Dorota Żołądź-Strzelczyk (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

prof. dr hab. Julian Dybiec

Jubileuszowe rocznice i zjazdy naukowe w polskiej tradycji kulturowej

prof. dr hab. Elwira Kryńska

(Uniwersytet w Białymstoku)

Stan badań nad Komisją Edukacji Narodowej w kontekście jej jubileuszy

dr hab. Joanna Schiller-Walicka, prof. PAN

(Instytut Historii Nauki im. L. i A. Birkenmajerów PAN)

Komisja Edukacji Narodowej a uniwersytety europejskie w XIX wieku.

Założenia, wpływy, inspiracje

Dyskusja

11.00–11.20 – przerwa na kawę

11.20–14.00 – obrady w sekcjach

Sekcja I – Dzieło Komisji Edukacji Narodowej w perspektywie historycznej i współczesnej, s.401 N
Prowadzenie: dr hab. Joanna Falkowska, prof. UMK (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu),
dr hab. Beata Topij-Stempińska, prof. UIK (Uniwersytet Ignatianum w Krakowie)

prof. dr hab. Andrzej Meissner

Nauczyciele świeccy Komisji Edukacji Narodowej po III rozbiórze Polski

prof. dr hab. Ewa Kula (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach),

prof. dr hab. Andrzej Massalski

Losy nauczycieli szkół średnich wydziału wołyńskiego i ukraińskiego po rozwiązaniu Komisji Edukacji Narodowej

dr hab. Mariusz Ausz, prof. UMCS

(Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej)

Szkoły pijarskie w strukturach Komisji Edukacji Narodowej

dr hab. Ryszard Ślęczka, prof. UKEN

(Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie)

Nauczyciele szkoły nowodorskiej w Szkole Głównej Koronnej

dr hab. Witold Chmielewski, prof. uczelni

Idee Komisji Edukacji Narodowej w zachowaniu tożsamości polskiej i ustrzeżeniu przed wynaradawianiem młodego pokolenia uchodźców

dr Mirosław Łapot

(Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie)

Nadzór szkolny w dobie Komisji Edukacji Narodowej na tle międzynarodowych badań nad początkami państwowej administracji szkolnej

dr Ewa Barnaś-Baran

(Uniwersytet Rzeszowski)

Upowszechnienie idei Komisji Edukacji Narodowej wśród uczniów gimnazjów galicyjskich

Dyskusja

Sekcja II – Dorobek polskiej myśli i praktyki pedeutologicznej, s. 406

Prowadzenie: prof. dr hab. Władysława Szulakiewicz (Uniwersytet Ignatianum w Krakowie),
dr hab. Andrzej P. Bieś SJ, prof. UIK (Uniwersytet Ignatianum w Krakowie)

prof. dr hab. Władysława Szulakiewicz

(Uniwersytet Ignatianum w Krakowie)

*W poszukiwaniu „dobrego nauczyciela”. Koncepcje badań pedeutologicznych
w Szkole Kazimierza Sośnickiego*

dr hab. Anna Królikowska, prof. UIK

(Uniwersytet Ignatianum w Krakowie)

Ignacego Włodka (1723-1780) rozważania o zaletach dobrego nauczyciela i ucznia

prof. dr hab. Bogumiła Burda

(Uniwersytet Zielonogórski)

*Koncepcje kształcenia nauczycieli i kreowania modeli nauczyciela na ziemi lubuskiej
od czasów J. I. Felbigera po czasy współczesne. Założenia a rozwiązania*

dr hab. Jacek Kulbaka, prof. APS

(Akademia Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej)

Nauczyciel - wychowawca według Marii Grzegorzewskiej. Między teorią a praktyką

dr hab. Wiesław Partyka, prof. KUL

(Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II)

*Obraz nauczyciela w dwudziestoleciu międzywojennym w świetle niepublikowanych badań
Zygmunta Kukulskiego*

dr Paweł Śpica

(Uniwersytet Gdański)

*Nauczyciele w świetle polskiej prasy Prus Zachodnich w drugiej połowie XIX i na początku
XX wieku*

dr hab. Katarzyna Kabacińska-Łuczak, prof. UAM

(Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

*Rola nauczyciela wiejskiego na przykładzie działalności Szkoły Podstawowej w Łopienniu
w latach 1900-2023*

dr Andrzej Grudziński

(Uniwersytet Ignatianum w Krakowie)

Działalność wychowawcza nauczycieli szkół SS. Urszulanek w Krakowie w latach 1945-1954

Dyskusja

14.00–15.00 – obiad

15.00–17.30 – obrady w sekcjach

Sekcja I – Dzieło Komisji Edukacji Narodowej w perspektywie historycznej i współczesnej, s.401 N
Prowadzenie: dr hab. Mariusz Ausz, prof. UMCS (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej),
dr hab. Agnieszka Wałęga, prof. UMK (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu)

dr hab. Agnieszka Wałęga, prof. UMK
(Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu)
Dzieło Komisji Edukacji Narodowej w świetle opinii współpracowników czasopisma „Szkoła”

dr Anna Haratyk
(Uniwersytet Wrocławski)
Reforma Komisji Edukacji Narodowej jako czynnik kształtowania tożsamości narodowej dzieci i młodzieży w Galicji (XIX-początek XX w.)

dr hab. Joanna Falkowska, prof. UMK
(Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu)
Idee wychowania obywatelskiego i patriotycznego na łamach polskich czasopism dla dzieci i młodzieży drugiej połowy XIX i początków XX wieku

dr Dorota Grabowska-Pieńkosz
(Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu)
Na pamiątkę 100-letniej rocznicy powstania Komisji Edukacji Narodowej - obchody Towarzystwa Pedagogicznego

dr Agnieszka Suplicka
(Uniwersytet w Białymstoku)
Seminaria nauczycielskie w województwie białostockim w Polsce między wojnami jako kontynuacja osiągnięć Komisji Edukacji Narodowej

dr Maria Radziszewska
(Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie)
Nauczyciele Warmii i Mazur w okresie Polski Ludowej w kuratorskich księgach „Zasłużeni dla Oświaty i Wychowania” (zaprowadzonych z okazji 200. rocznicy KEN)

dr hab. Beata Szczepańska, prof. UŁ
(Uniwersytet Łódzki)
Dziedzictwo Komisji Edukacji Narodowej w higienie szkolnej Drugiej Rzeczypospolitej

dr Monika Wiśniewska
(Instytut Historii Nauki im. L. i A. Birkenmajerów PAN)
Problemy higieny i medycyny szkolnej od czasów Komisji Edukacji Narodowej po współczesność

Dyskusja

Sekcja II – Dorobek polskiej myśli i praktyki pedeutologicznej, s.406

Prowadzenie: dr hab. Barbara Kalinowska-Witek, prof. UMCS

(Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej), dr hab. Katarzyna Kabacińska-Łuczak, prof. UAM

(Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

dr hab. Barbara Kalinowska-Witek, prof. UMCS

(Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej)

Kształcenie i doskonalenie zawodowe nauczycieli w dwudziestoleciu międzywojennym

dr hab. Andrzej Paweł Bieś SJ, prof. UIK

(Uniwersytet Ignatianum w Krakowie)

Przygotowanie polskich jezuitów do pracy nauczycielskiej w okresie dwudziestolecia międzywojennego

dr Monika Hajkowska

(Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej)

Działalność biur pośrednictwa pracy dla nauczycieli Królestwa Polskiego (XIX w.)

dr Alicja Urbanik-Kopec

(Instytut Historii Nauki im. L. i A. Birkenmajerów PAN)

Tożsamość i aspiracje guwernantek w Królestwie Polskim (1864-1904)

dr Małgorzata Krakowiak

(Uniwersytet Łódzki)

Młodzież - edukacja - nowoczesność. Działalność społeczno-oświatowa Aleksandra Pasiaka (1887-1968) w świetle jego wspomnień

dr Mirosław Piwowarczyk

(Uniwersytet Wrocławski)

W służbie polskiej oświaty. Stanisław Sobiński, Kurator Okręgu Szkolnego Lwowskiego

dr Joanna Dąbrowska

(Uniwersytet w Białymstoku)

Dorobek pedagogiczno-historyczny Ryszarda Wroczyńskiego

dr Alicja Zagrodzka

(Akademia Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej)

„Nowa Szkoła” czyli „Nowe Wychowanie” w Polsce XXI wieku

Dyskusja

17.30–17.50 – przerwa na kawę

18.00 – przejazd do budynku głównego UKEN, ul. Podchorążych 2

19.00–19.30 – Koncert Orkiestry Kameralnej Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie pod kierunkiem dr hab. Małgorzaty Tęczyńskiej-Kęski (aula)

19.45 – uroczysta kolacja

Wtorek, 7 listopada

Uniwersytet Ignatianum, ul. M. Kopernika 26

9.00–11.00 – II sesja plenarna:

Prowadzenie: prof. dr hab. Janina Kamińska (Uniwersytet Warszawski)

dr hab. Maciej Zdanek, prof. UJ

(Uniwersytet Jagielloński)

Czego jeszcze nie wiemy o Szkole Głównej Koronnej? Dotychczasowe osiągnięcia i perspektywy nowych badań

dr hab. Jan Ryś, prof. UKEN

(Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie)

Wychowanie wojskowe w dobie Komisji Edukacji Narodowej

dr hab. Anna Boguszewska, prof. UMCS

(Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej)

Edukacyjna wartość szaty graficznej podręczników. Wybór przykładów z okresy międzywojennego

prof. dr hab. Jerzy Kochanowicz

(Akademia WSB w Dąbrowie Górniczej)

Program i formy kształcenia w amerykańskim Minerva University – najbardziej innowacyjnej uczelni na świecie

Dyskusja

10.30–10.50 – przerwa na kawę, s.501

10.50 – 12.50 – obrady w sekcjach

Sekcja III – Osiągnięcia polskiej oświaty i edukacji, s.412

Prowadzenie: dr hab. Monika Nawrot-Borowska, prof. UKW (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy), dr hab. Krzysztof Ratajczak, prof. UAM (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

dr hab. Krzysztof Ratajczak, prof. UAM
(Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Zagadnienie edukacji w zakonie krzyżackim

dr hab. Monika Nawrot-Borowska, prof. UKW
(Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy)

Edukacja domowa na terenie Królestwa Polskiego na przełomie XIX i XX wieku w świetle pamiętników rękopiśmiennych ze zbiorów Biblioteki Narodowej

dr hab. Aneta Bołdyrew, prof. UŁ
(Uniwersytet Łódzki)

Oświata, opieka i wychowanie dzieci i młodzieży w Królestwie Polskim i tzw. Kresach w latach 1905-1918 w perspektywie humanistyki afirmatywnej i pedagogiki pamięci

dr hab. Renata Bednarz-Grzybek
(Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej)

Zalecenia lekarzy w zakresie edukacji zdrowotnej na przełomie XIX i XX wieku

dr Elżbieta Dolata
(Uniwersytet Rzeszowski)

Międzynarodowe kongresy i wystawy higieniczne na przełomie XIX i XX wieku jako forma wymiany poglądów jak dbać o zdrowie uczniów?

dr hab. Małgorzata Stawiak-Ososińska, prof. UJK
(Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach)

Kształcenie sanitariuszek w Jaroszewcu w przededniu II wojny światowej

Dyskusja

Sekcja IV – Dorobek polskiej myśli pedagogicznej oraz subdyscyplin pedagogicznych, s.404
Prowadzenie: dr hab. Urszula Wróblewska, prof. UwB (Uniwersytet w Białymstoku),
dr Michał Nowicki (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

dr Michał Nowicki

(Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Krzysztofa Hegendorfera „Racja studiowania” jako przykład recepcji renesansowej myśli pedagogicznej w Akademii Lubrańskiego

dr hab. Tomasz Pudłocki, prof. UJ

(Uniwersytet Jagielloński)

W walce o polskość rodzimej oświaty. Uczeń lwowski wobec sanacyjnej reformy oświaty na łamach lokalnych dzienników prawniczych

dr Łukasz Kalisz

(Uniwersytet w Białymstoku)

Recepcja idei pedagogicznych ks. Jana Bosko w praktyce edukacyjno-wychowawczej Drugiej Rzeczypospolitej

dr hab. Iwona Czarnecka, prof. APS

(Akademia Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej)

Jakub Falkowski – nauczyciel dzieci niesłyszących i założyciel Warszawskiego Instytutu Dzieci Głuchoniemych i Ociemniałych

dr Tomasz Fetzki

(Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Narodziny i rozwój polskiej pedagogiki osób z niepełnosprawnością intelektualną przed rokiem 1919 w kontekście sytuacji międzynarodowej

dr hab. Urszula Wróblewska, prof. UwB

(Uniwersytet w Białymstoku)

Opieka społeczna w Polsce i za granicą w okresie międzywojennym – przenikanie, inspiracje, korelacje

dr hab. Joanna Sosnowska, prof. UŁ

(Uniwersytet Łódzki)

Popularyzacja koncepcji pedagogicznej Marii Montessori w polskim czasopiśmiennictwie okresu międzywojennego

Dyskusja

12.50–13.10 – przerwa na kawę, s.501

13.10–14.40 – obrady w sekcjach

Sekcja III – Osiągnięcia polskiej oświaty i edukacji, s.412

Prowadzenie: dr hab. Anna Królikowska, prof. UIK (Uniwersytet Ignatianum w Krakowie),
dr hab. Aneta Bołdyrew, prof. UŁ (Uniwersytet Łódzki)

dr Marzena Pękowska

(Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach)

Klasy eksperymentalne w szkołach powszechnych w Wilnie w okresie dwudziestolecia międzywojennego

dr hab. Justyna Kuztał, prof. UJ (Uniwersytet Jagielloński),

dr hab. Beata Topij-Stempińska, prof. UIK (Uniwersytet Ignatianum w Krakowie)

Ewolucja/rozwój myśli i praktyki resocjalizacyjnej na tle przemian cywilizacyjno-kulturowych

dr Izabela Wrona-Meryk

(Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie)

Działalność oświatowa Zgromadzenia Sióstr Zmartwychwstania Pańskiego w Częstochowie w latach 1918-1945

dr Michał Siermiński

(Instytut Historii Nauki im. L. i A. Birkenmajerów PAN)

Wychowanie po stalinowsku. Idee i praktyka

dr hab. Katarzyna Dormus, prof. UKEN

(Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie)

Rozwój średniego szkolnictwa żeńskiego w Drugiej Rzeczypospolitej

Dyskusja

Sekcja IV – Dorobek polskiej myśli pedagogicznej oraz subdyscyplin pedagogicznych, s.404
Prowadzenie: dr Edyta Bartkowiak (Uniwersytet Zielonogórski),
dr hab. Justyna Wojniak, prof. UKEN (Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie)

mgr Daniel Sunderland

(Instytut Historii Nauki im. L. i A. Birkenmajerów PAN)

Życie codzienne Wielkiej Emigracji w świetle dokumentów Instytutu Panien Polskich w Paryżu

dr Edyta Bartkowiak

(Uniwersytet Zielonogórski)

Wpływ aktywności pomocowej Kościoła na kształtowanie się podstaw polskiej pedagogiki opiekuńczej

dr hab. Justyna Wojniak, prof. UKEN

(Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie)

Sergiusz Hessen i Nicholas Hans: wspólnota życiowych doświadczeń i poglądów naukowych

dr Anna Włoch

(Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie)

Polska pedagogika porównawcza w okresie PRL-u

dr Magdalena Malik

Norma w polskiej szkole, czyli wpływ gospodarki na kształcenie młodego pokolenia w czasach PRL

mgr Jadwiga Jaźwierska

(Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II)

Profesor Edmund Bulanda i jego kolekcja fotografii, czyli warsztat naukowca (analiza zespołu zasobów BU KUL

Dyskusja

14.40 – podsumowanie obrad i pożegnanie uczestników zjazdu, s.412

15.00 – obiad, s.501

Patronat honorowy

Prezydenta Miasta Krakowa
prof. dr. hab. Jacka Majchrowskiego

Rektora UKEN
prof. dr. hab. Piotra Borka

Rektora UIK
dr. hab. Tomasza Homy SJ, prof. UIK

Patronat medialny

